

Передплата

«РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:

на пів рік . . . . . 20 кор.
на рік . . . . . 40 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
за місяць . . . . . 170 мор.

За границею:

пів рік . . . . . 16 рублів
або 36 франків
на рік . . . . . 32 рублів
або 72 франків

Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Варвент ми очі і душу ми вираеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских св'ят о 5^{1/2} год. пополудні.

Редация, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Дамбровского (Хорунщина). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Трудности виборчої реформи.

(X) Чим більше наближає ся кінець законодавчої доби теперішньої ради державної а з тим і конечність полагоди найважнішої справи — виборчої реформи, тим більші виринають трудности в осягненню сеї мети. Ми вже при иншій нагоді вказували на автономічні внесеня д-ра Старжинського, котрі стають колодою киненою на дорозі виборчій реформі. Окрім того виринає друга перепона в виді т. зв. плюральности. З консервативних кругів, іменно з німецького центра вийшло внесенє д-ра Толлінгера з того становища, що належало би злагодити різкий перехід від теперішних виборів на основі цензу до загального права виборчого плюральности. По думці д-ра Толлінгера мало би устати заступництво інтересів, виборче право мало би бути загальне і прислугувати всім повнолітнім громажданам, а на основі посідання, інтелігенції, самостійних заводів і таких инших прикмет мав бути тим, що ними визначають ся, окрім звичайного голосу, прислугуючого кождому виборцеві, признаний ще оден або більше голосів. Др. Толлінгер вніс отже до § 5. виборчої ординації внесенє, на основі котрого три роди виборців мають бути наділені тим множним правом виборчим: 1) ті що скінчили 35. рік життя, є вітцями бодай

одної дитини законної і мають власну хату; 2) ті, що мають якесь власне підприємство і недвижимість, за яку оплачують бодай 25 корон податку; 3) ті, що скінчили середню або рівнорядну й школу і тим способом можуть виказати ся певним ступнем образования. Хто має оден з тих трьох умовій, повинен дістати ще оден голос, а котрий виборець має два або всі ті три услівя, повинен дістати три голоси.

Коли отже управненє до другого і третього голосу робить ся зависимим від недвижимости і оподаткованя певного, то тим самим знов впроваджує ся ценз. Колиж рада державна бажає знести виборчий ценз, то тим самим повинна заявити ся проти внесеня Толлінгера. Сим внесенєм стає др. Толлінгер в різкій суперечности з засадою загального і рівного права виборчого, бо колиб розходило ся о загальність виборів, то сему вдоволяє вже пята курия і не треба би було виборчої реформи. Більшість палати заявила ся однак не лише за загальним але й за рівним правом виборчим. Вправді предлога виборча значно прогрішила ся проти рівности виборчої великою нерівністю виборчих округів прикрашуваних під ріжними позорами — береження вищої культури, національного стану посідання і т. п. Але бодай та виборча рівність мала бути задержана що до осіб і задля тої засади роблено при розділі виборчих округів далекосяглі нераз уступки в тім сподіваню, що бодай на иншій

області буде переведена рівність виборчого права.

Внесенє Толлінгера змінє засадничо виборчу реформу, а та зміна не відповідає своєю далекосягlostю тій цілі, яку має осягнути. Ціль головна є іменно забезпечити посідаючі класи перед заливом пролетаріїв, але можна дуже сумнівати ся, чи та ціль буде осягнена. Не можна знати, чи більше буде між посідаючими жонатих або вдовичих виборців з потомством, чи між пролетарями, не є отже виключена можливість що пролетарі осягнуть множенє право виборче. Услівє інтелігенції буде так малочисленне, що не буде впливати на велику масу виборців. Внесенє Толлінгера бажає узгляднити головню малу посілість і дрібний промисл, отже тих, котрі й нині головню впливають на склад державної ради. Одначе тим способом настрює проти сих верств широкі верстви населенє, котрі на основі внесенної предлоги бар. Гавча вже освоїли ся з рівністю виборчого права.

Внесенє Толлінгера обнимає одну прямо сьмішність, іменно предкладає, щоби сойми мали право ценз з 25 корон обнижити до 8 корон! А так само має бути соймам признанє право рішати що до права виборчої повинности. Очевидно т. зв. автономісти хватають ся всіх тих справ, щоби державну раду зробити, скільки мога, зависимою від соймів.

Друга трудність, яка стає в дорозі

На могилі Т. Г. Шевченка.

(Дальше).

І богацько є таких записів — записів, в яких повно бруду, цинізму, людської темноти, і сумно, боляче стає, і жаль душу стискає, як почнеш читати оту „літературу“.

На одному листку в книзі, де п'яне товариство якихось ієреїв понаписувало таких „перлів“, що мені сором навіть подати їх тут. Один, знати, розлючений турист приписав:

„Чому ти, Тарасе, тогді не під-
[няв ся,
Чому, як Христос, за батіг не
[узяв ся?
З могили святої прогнав би собак
Що память твою понівірають оттак!...

Хоч це вже дуже гостро сказано, але я розумію, що не можна здержати себе, бачучи що не якісь там темні, не-

освічені люде, а ніби проповідники слова правди приїхали глумити ся з сьнятого місця.

Чимало здивувало мене ще й те, що «сини» батька Тараса, — так вони себе часто-густо титулюють, — не тільки пишуть своє імя та прізвище, а ще й титули, як то: секретарь, чиновник і т. д. Тут учень повідомляє, що він студент такого-то університету, або семінарії, а там доросла гімназистка подає таку точну адресу, що хоч листи до неї пиши. Ці прихильники, що вважають себе за щирих синів батька Тараса, до людей инших націй, особливо до євреїв, виявляють одначе дуже прикрі почуття, і до записів євреїв-туристів додають такі уваги, що мені сором наводити їх. Звичайно, на теж вони «щирі», «істинно-українські патріоти», брати рідні «істинно-руськимъ патріотамъ». От наприклад почитаймо запис якогось «істинно-українця»: «Був на могилі нашого рідного українського поета Т. Шевченка. Дуже дивуюсь, що на

цій могилі така прорва жидів і ляхів». А ось знов, инший такий самий «прихильник» Шевченка, — видно, що не з простих людей, — сердить ся за написані дурниці, які ображають память поета, і між иншим додає: «помітки жидів та їх одвідування домівки Тараса зовсім не нужні, бо батько Тарас не почитав їх за своїх братів».

Такі записи свідчать, про одне: що отті самозванці «сини» не тільки не розуміють свого «батька», який би про них і знати не хотів й своїми брудними устами плямлять його безсмертне імя та місце вічного спокою.

Булоб дуже сумно, як би могилу великого борця України одвідували тільки оттакі прихильники, про яких досі була у нас мова. Алеж, на щастя, воно не так. Єсть записи, — і таких значно більше, — які показують, що й справжні сини України приїздять на могилу свого батька і вчителя за для того, щоб по-божно поклонитись його кісткам. Їх за-

виборчій реформі, є вимагання головно німецьких сторонництв, щоби поділ округів виборчих забезпечити більшістю двох третин. Сему опирають ся одначе найбільш Чехи. Від усунення тих головних перепон зависима доля виборчої реформи і її стійність.

3 подорожи до св. Землі.

Яффа.

(Дальше.)

Фякер заїхав над сам берег моря, а ми роздягли ся і гульк в воду! Дізнавалисьмо розкоші, про яку до тепер тільки хиба мріли, оглядаючи образки з над моря. Виїхати до купелів морських не кожний може і певно девять десятих з наших путників не бачили би були ніколи в життю тих чудес природи, колиб не ініціатива нашого Владика і не догоди та привємність спільної прогульки.

Хто хоче, нехай говорить, що велика кривда стала ся українському народови, бо вивезено гроші за границю з бідної Галичини, бо люди тягли ся з послідного, щоби лиш їхати. Чи на супокій сумління, вдоволенє і на збогаченє свого ума не варто посвятити кількасот корон? Ми самі себе можемо осудити, — а ми вдоволені.

Ударила філя, а ми всі пляцком упали на беріг, який дуже лагідно западав в море. Підносимо ся і з веселостию, якої може не зазналисьмо від дитинячих літ, кидаємо ся дальше напротив другої філі, яка довгою лавою котила ся до берега. Наставляємо плечі, а філя ударила, слабших повалила, а сильнійших накрила собою. Нова філя, нова радість, а чим старші, тим більше веселять ся, не розбирають, длячого такі веселі, а лиш віддають ся вповні сему чувству, вдоволені грають ся з філями мов діти.

Араб кличе, щоби убирати ся, бо вже час до поїзду, а нікому се ні в гадці. Філя нас уносить, то знова западаємо і удаємо, що не чути єго накликування. З жалем лишаємо філі моря, на яке доперва що не хотіли путники навіть оглянути ся в пристани. Дрібні мушлі і

камінці збираємо на памятку. За хвилию знова всі в фякрі, а Араб не хотів рушати з місця, заки не дістане заплати по 1 К від особи. Кричимо на него, щоби їхав, а аж на двірці дістане заплату, а він ні, і упер ся! Нас б перебрало єго і він уступив. Десь тут навинув ся жидок з Калуша, з яким перекинулись кількома словами, з чого він і ми були утішені.

Ідемо, аж тут наші полонники ідуть вже на дворець. На двірці знова цілий базар ходячий з газами і виноградом.

Грубий начальник стациї увиває ся в синім уніформі і в фезі. На лежачім ковнірі від блюзки має чотири зьвіздки, окружуючі вишиту золотом льокомотиву і місяць. Зачинає бути чимраз більше парно. Хочу телеграфувати до Галичини, але телеграф занятий.

Три поїзди чекає, щоби путників завезти аж під Єрусалим. Зажурив ся я дуже, коли для дам був осібний переділ, а для некурячих не було. Та дарма, з полонницкою смирностию сїв я між курячих товаришів подорожи, які зараз таки, як фабричні комини, почали випускати клуби диму з правдивого турецького тютюну. Що до мене, то я сконстатував лише, що кожний тютюн смердить однако. Наш перший поїзд рушив в дорогу до Єрусалиму, а за ним два другі у відступках!

(Дальше буде.)

Загальність чи плюральність?

(З комісії виборчої реформи.)

На вчерашнім засіданю вела ся дальша дискусія над внесенем пос. Толлінгера з жаданем заведеня плюральности. Кс. Пастор старає ся цілою форсою підперти плюральність „яко чоловік, яко християнин і яко ксьондз“. Однак єго аргументи збили в части пп. Хоц і Фоглер, а найбільше і дуже основно президент міністрів бар. Бек, який в довшій бесіді зібрав всі „pro“ і „contra“ аргументи що до обговорюваної квестиї і за-

значив ясно, твердо становище правительства. Сю промову подамо завтра ширше, а нині стверджуємо тільки остаточний вивід президента міністрів: Правительство основно розсліджувало справу і старало ся винайти таку плюральну систему, щоби також сі групи, що є противні виборчій реформі, уняти і улєкшити їх співділанє в сїм ділі. Правительство не могло найти такої плюральної системи. Також внесене пос. Толлінгера не відповідає сим вимогам.

В дальшій ході вчерашнього засіданя пос. Кайзер промовляв за внесенем Толлінгера, твердячи, що немов то оно лежить в інтересі селяньского стану. Бесідник виступає против сего, щоби всюду мати на згляді тільки робітничу верству і закидує правительству, що дає поводувати ся страхом перед соціалістами. Пос. Крамарж полемізує з передбесідником і заявляє, що обави перед зростом сили соціалістів в новій палаті є безпідставні. Требаб хиба тоді бояти ся їх, колиб соціальна демокрація розчарувала ся що до виборчої реформи. Реформа і так вже є несправедлива під національним зглядом, а через приняте внесенє а la Толлінгер не причинить ся до успокоєня широких мас населеня. Пос. Адлер підносить, що квестию виборчої реформи полагодили властиво міродатні круги, а теперішню заявою президента бесідник чує ся успокоєним. Полемізує дальше з внесенем Толлінгера і заявляє, що парламент, вибраний на єго підставі не радив би ні дини, бо соціалісти розпочали би безглядну борбу. — Слїдуюче засіданє нині.

Просимо відновити передплату.

НОВИНИ.

— Калєндар. В пятницю: руско-кат. Фоки, Йони прєв.; римо-кат. Плякида. — В суботу: руско-кат. Зачатє Йоана Хр.; римо-кат. Брунона.

— Виділ Товариства „Руский Інститут для дївчат в Перемишли“ повідомляє сим ВП. П.

писи, прозою і віршами, виявляють такі щирі почуття до поета і таке щире бажання додержувати його заповітів, що якось яснїше стає на душі і хочеть ся вірити, що Шевченко не дурно крївавї сльози лив і каря тяжкої зазнавав за »найменшого брата«. Ось, наприклад, якийсь юнак пише: Щиро вітаю тебе, незабутній і любий! Вітаю на твоїй вбогій могилі. Багацтво думок повстає у мене на цїм святім місці, багацтво бажань піднімаєть ся тут у моїм серці. Але одно з них найяснїше і найсильнїше: це бажання віддати свої сили, своє життя, всього себе на працю задля щастя рідного краю. Благослови, добрий вчителю, на велике діло!

Научи і підтримай в годину лиха і сумління«.

А там знов стрічаю короткий, але виразний запис. »Батьку рідний! Сподобив ся і я побувати на твоїй могилі«.

А ось знов палка обіцянка перед портретом поета:

»Рідний батьку Шевченко! Тепер я і тебе, великого борца за освобождение крестьян от цѣпей крѣпостничества и переконанєм ся пред твоей силой духовной. Здєсь над твоей могилой мы клянєм ся также твердо и неужержимо итти по пути борьбы за освобождение всего народа от его вѣковых цѣпей«. Або такий (наводимо частину): »Милый наш Кобзарю! Батьку, гордоці, слава України! Думи твої не вмерли. Народ проснув ся! Тяжко йому доводить ся... Та я вірю, що швидко настане час, коли усякий селянин буде себе почувать повним господарем України. Дай, Боже, дочекати того часу і ще раз, уже на волі, побувати у тій хатині, котра має спомогу дати (при одній згаданці про Тебе, Тарасе) стільки сили, енергії і щирого бажання працювати, щоб виконать те, що написано вгорі!«

Де далі, в книзі лучають ся все частїш і частїш записи, в яких одбиваєть ся сучасний настрій в громадянстві. От хочаб і отцей, писаний запис мовою московською:

»Ми пришли поклонить ся праху твоему, великий борец и виразитель дум народных. Мы пришли в момент, когда над отечеством нашим навелі грозныя тучи, когда оно оковано крѣпкими желѣзными цѣпями, но уже создало, что это — цѣпи и, конечно, недалеко уже время, когда оно отбросит их, как грязную ветошь. Хоть и новыя думы волнуют теперь умы лучших людей нашего отечества, но мы все же не забыли

і тебе, великого борца за освобождение крестьян от цѣпей крѣпостничества и переконанєм ся пред твоей силой духовной. Здєсь над твоей могилой мы клянєм ся также твердо и неужержимо итти по пути борьбы за освобождение всего народа от его вѣковых цѣпей«. Або такий (наводимо частину): »Милый наш Кобзарю! Батьку, гордоці, слава України! Думи твої не вмерли. Народ проснув ся! Тяжко йому доводить ся... Та я вірю, що швидко настане час, коли усякий селянин буде себе почувать повним господарем України. Дай, Боже, дочекати того часу і ще раз, уже на волі, побувати у тій хатині, котра має спомогу дати (при одній згаданці про Тебе, Тарасе) стільки сили, енергії і щирого бажання працювати, щоб виконать те, що написано вгорі!«

(Конець буде.)

Т. Членів, що звичайні загальні збори товариства відбудуться в п'ятницю дня 12. н. ст. жовтня с. р. в великій салі Інститута о год. 5., евент. (§. 18. статута) о год. 6. вечер. Порядок денний: 1) Звіт виділу і комісії шконтруючої з діяльності за рік адміністр. 1905/6. (§. 21. 1. а. 6.); 2) Справа будови нового будинку шкільного; 3) Ухвалення бюджету на слід. рік адміністр. (§. 21. 2.); 4) Вибір членів виділу на місце уступаючих і заступників виділових (§. 21. 4.); 5) Вибір комісії шконтруючої (§. 21. 5.); 6) Внесення виділу та внесення і інтерпеляцій членів (§. 21. 6. 9.). Перемішль дня 2. жовтня 1906. о. *Мирослав Подольський* предсідатель. *Северин Зарицький* секретар.

— **3 тов. „Основа“ слухачів політехніки у Львові** дістаємо до оповіщення отсей комунікат: Взиваємо ще раз всіх нерішених Товаришів гімназистів, щоби гуртом висувались на львівську політехніку. Вступний іспит з геометрії не є перепорою і можна его дуже легко зложити (у нас є комітет, що безлатно приглядає до такого іспиту, а часу ще досить). Всіх студентів політехніки, що називають себе Русинами, просимо вступити в члени товариства „Основа“ (при ул. Льва Савіги ч. 17. I. п.), яке хоче витворити сильну організацію української політехнічної молодіжи, подавати ріжні средства самопомочи і викореняти рутенську байдужність, москвофільську агітацію, і польонізацію, що огортають на жаль техніків-Русинів. Час вже отрясти ся з тих гнилих боляків і скріпити свос становисько слідом сусідів в сильній свідомій організації!

— **3 Косова.** Задзвич. заг. збори тов-а „Руский народний дім“ будуть у власній салі дня 7. с. м. о 3. год. Денний порядок: 1) Звіт з дотеперішньої діяльності. 2) Справа закупна площі під будову власної хати. 3) Збирання складок на ціли товариства.

— **„Руска захоронка“ у Львові** устроює в найближшу суботу в залах „Рускої Бесіди“ вечериці з танцями.

— **В торговельній Академії у Львові** відбувати муть ся окремі вечерні курси з поєдинчої і подвійної бухгалтерії, банкового книговодства, купецкої рахунковости, торговельної кореспонденції, науки про торговлю і векселі, та початків Французкої мови. На ті курси приймати муть як мужчин так женцин, з покінченням 17. роком життя. Вписи від 3. до 8. жовтня від 10. до 11. год. перед полуднем в дирекції торговельної Академії.

— **3 жіночих кругів.** Є у нас в Галичині немало жіночих товариств по містах, але про їх діяльність мало доводить ся чатати, хоч не перечимо, що жите в тих товариствах може бути. Деякі з тих товариств мають в статутах просторий круг діланя, можуть навіть організувати філії на провінції. Та хоч би як гарні ціли мали ті товариства, то їх діяльність не може розвинути ся ширше, если руске жіноцтво на провінції, по селах і місточках, не прийде їм в поміч, не впише ся в члени тих товариств і не возьме місцевої праці в свої руки. Селяни організують ся в товариства, про селянки сказати сего не можна — там, де інтелігентна душа женського рода не заходить до Читальні, не промовить до жінок і дівчат та не заохотить їх до вступлення в члени читальні, чи якого иншого товариства. Під тим зглядом випередить нас мабуть Буковина. Там наше жіноцтво взяло ся перед пів роком до народної праці і певно доведе до гарних вислідів. Жіночою організацією на Буковині є тов-о „Жіноча Громада“, а оноді були єї другі загальні збори.

Дня 13. вересня минуло чотири місяці від перших загальних зборів, а вже засновано три „Кружки“ іменно в Вашківцях, Чарторії і Чернівцях; товариство навязало зносини з заграничними фірмами що до продажі так численних виробів домашнього промислу буковинського іменно чудових килимів, вишивок, герданів, полотен і т. д. Узнаючи велику вагу образованя фахового служниць, упрощено міску раду в Чернівцях за почином п. Малицької о відступленні ґрунту під будову дому для служниць і певдовзі приступити това-

риство до будови власної хати. Має товариство подбати також про підвезення сільського господарства через відповідні відчити, часописи і книжки. В тій праці має товариство щирого опікуна в особі інсп. Поповича і загальні збори, узнаючи его великі заслуги в роивою сего товариства, іменували его своїм почетним членом. Не мало трудилась коло розбудження жита в „Жін. Гром.“ дотеперішня секретарка п. К. Малицька і збори висказали за єї труд щирю подяку. Відтак доповнено виділ здекомплетований відділом п. Малицької до Львова через вибір п. Трусевичівної секретаркою а п. Маєрову заступницею виділової.

Того самого дня відбуло ся також отворення червоцеккого кружка „Жіночої Громади“. Предсідатель зборів п. інсп. Попович в довшій бесіді пояснив користи, які впливають з заложеня сего товариства, збори, відчити, курси, захоронки вистави театральні, концерти, часописи, книжки... ось средства котрі ведуть до ціли товариства с. є до розбудження національної свідомости у жіноцтва вихованого переважно по німецьких школах. Бесідник завзивав до праці, до єдности, бо лиш в єдности сила. До „Кружка“ вписало ся на початок поперх 30 жінок, що сейчас вибрали виділ, до котрого увійшли пп. Галіпова, Ясеницька, Маковецька, Сімовичева, Луцька, Мицакова і Грушкевичівна, а як заступниця Ільницька і Смоль-Стоцька, і виділ сей дає запоруку, що товариство саупить вокруг себе все червоцекке жіноцтво, і буде побіч других товариств трудитись видатно в користь загалу. На зборах відчитано привітне шисьмо від п. Константини Малицької зі Львова.

— **Пожарний Сокол в Юсьновичах,** золочівського повіта, основано jako філію львівського „Сокола“. Статути затвердило уже намісництво.

— **Огні.** В Кульчицях коло Самбора згоріли оноді чотири господарства, вартости 7.520 К. Шкода була вчасти обезпечена. — В Копитові, сокальського повіта, знищив огонь три селянські загороди; а хлопець, що бавив ся єїрниками і спричинив огонь, згинув в полоніні. — В Добрівлянах, підгаєцкого повіта, згоріло шість селянських загород, вартости 3.000 К. — В Зарічю, ярославського повіта, згоріло одно господарство. Шкода 10.000 К. — В Уднові, жовківського повіта, знищив огонь шість господарств. Шкода вносить 7.000 К.

— **Як складати гроші?** Ті, що мало мають, по більшій часті не хотять складати гроший, бо кажуть і вмовляють в себе, що не можуть. Правда, що нераз не можна, але буває і дуже часто так, що навіть найбільшійші люди могли би складати. Возьмім приміри: Робітник, що заробляє на день 1 до 2 К, каже, що не може складати; але що тягнення іде на лотерію і ставить бодай тих 20 с. Чи виграв, чи не виграв, а ставить і якось его на то стати. А чи не міг би він так само тих 20 с відкласти собі на лиху годину? Преці і так без них обходиться ся. — Малий господар каже, що не може складати, але мало не що дня біжить до Мошка і несе на горівку; випе горівку і єї нема, а Мошко складає і має гроші. Чи господар не міг би так само складати? Таких примірів можна би поставити множество, але вже із сих двох ось що покаже ся: 1) Хто хоче складати гроші, нехай уриває їх собі і відкладає з такою самою охотою і сильною волею, як несе на лотерію або за горівку 2) Нехай уриває собі по трошечки але часто. Нехай уважає то, що відложить, за пропанше; Нехай ему здає ся, що програв, пропиз, згубив; нехай вмовляє в себе, що не має тих гроший, нехай забуде на них і не рахує на них, не спускає ся на них, словом нехай їх вовсім вилючить із свого господарства. 3) Коли хтось вже хоч трошечки зложив, нехай уважає відложений гріш за свого вірителя, котрому він мусить силачувати довг хоч би лиш маленькими ратами; нехай старає ся точно платити рати, а коли може, то нехай їх трохи і збільшить. — 4) Зложені гроші не треба

держати в хаті; нехай не буде їх під рукою і нехай они не лежать дармо а заробляють самі на себе. Для малих господарів, ремісників, робітників і т. п. найбільше складати гроші в руских касах, які вже є по всіх повітах нашого краю.

— **Наплив з Росії.** Кождий день приносить з Росії сотки утікачів. Позавчера прибуло до Львова з Варшави і Королівства польського поперх 600 осіб. З південної Росії утікають до Галичини і Буковини тисячі Жидів зі страху перед погромами. Щаслива та Галичина, що всіх може примістити і погодувати, хоч було ту людем так тісно і голодно.

— **Переґони бальонів.** Доси знали люди переґони піших бігунів, коний, роверів, моторів, самоходів, човнів, а тепер відбувають ся вже переґони бальонів. Перші міжнародні переґони воздушних веґікулів були оноді в Парижі. Нагородою для того, що зробить найдовшу дорогу був золотий пугар і 12.000 франків. До взаводів стануло 16 бальонів. Вітер віяв в сторону Англії і завіс 7 бальонів понад канал Ляманш. Прочі 9 не удержали ся довго в воздуші. Нагороду дістав бальон United States з американським поручником Лямом. Сей бальон зробив в 24 годинах 440 англ. миль.

— **„Дер ребе тойт“.** Чудотворний рабін Садагори на Буковині, Израїл Фрідман, помер в ночи дня 2. с. м. В хвили смерти рабіна его дім окружало кілька тисяч Жидів місцевих, з цілої Буковини, Галичини, Росії і Румунії. Коли товпа дізнала ся про смерть рабіна, настав плач, зойки і крики не до описаня. Похорон рабіна відбув ся сейчас — в ночи. Заки почало на дворі свитати, рабін лежав вже в гробі, так що ледви дві годни минуло від его смерти. Фрідман мав шістьох синів, а найстарший з них має 17 літ і буде наслідником батька. Не знати лише, чи і він буде „чудотворний“?

— **Дрібні вісти.** Дотеперішний директор рільничої академії в Дублянах, др. Юлій Фроммель, перейшов з 1. с. м. в стан супочинку, а директором на его місце став іменованний професор тої академії Йосиф Микунський-Поморский.

На основі вердикту присяжних судіїв трибунал в Золочеві засудив на кару смерти через повішеня: Стефана Вища, ксееньку Зелізько, Антоніану Бишкову і Павла Горбача за замордованя Василя Зелізько, мужа Ксееньки.

— **Репертуар руского театру в Бучачи.** Сала „Сокола“. — Початок о 7½ вечером. — Білети продає торговля п. Рогозинського. — (Абонамент на 6 вистав під ряд 10 К.). — Дирекція звертає увагу Ви. Публики, що представлення починають ся точно о означеній порі.

В четвер дня 4. жовтня „Свати Соцького Мусія“ народна оперета в 3 діях М. Порошина.

В суботу дня 6. жовтня „Жиди“ сензацийна штука в 4 діях Чірікова.

В неділю дня 7. жовтня „Чорноморці“ народна оперета в 3 діях Кухаренка, музика М. Лисенка.

Ві второк дня 9. жовтня „Міщани“ штука в 4 діях М. Горького.

Телеґрами

з дня 4. жовтня 1906.

Відень. Ходить чутка, що бувший міністер внутрішних справ гр. Биланд-Райт має стати намісником Долішної Австрії.

Берлин. З Кашивева доносять, що там розкинено тисячі відозв до мордованя жидів. **Вашинґтон.** Губернатор стрефи панамського каналу, Маґон, став іменованний тимчасовим губернатором Куби. Секретар стану Тафт поверне з Куби до Вашингтону.

Заґреб. Хорвацке правительство намірає утворити при заґребскім унівєрситеті медичний виділ.

Матеріали до національно-політичного і культурного життя Русинів.

Лист Д. Танячкевича до Григорія Воробкевича.

(Конець).

Все має навкруги него ожити. — Усе му має він надати слухъ и око и житте — якъ самъ має усе чути, усе бачити: Се два полярні пункти у магнетизмові народної поезії, що вічне взаімне себе потягають и привлікають.

Однимъ словомъ: поетъ найдущий факторъ життя народнього — поезія ёго не це сконцентроване житте народу. Усе му народньому вінъ панъ и творець — усе му народньому вінъ наймиліща — пайдороща дитина.

И лехке гойданне вітру и посвист бурі, и бурьянъ степовий, и лугова квітка, и шумъ дісу, и бурченте води, и гай и діброва, степъ, гори и могила, и зорятивна нічъ и блакитне небо, и рідній дзвінъ, и розпутній хрестъ, и розкішне село — и убога убіяча гірська каміннемъ побита хата — усе — має уродитись у ёго душі, усе заговорити ёго мовою, усе прибрать ся силою ёго могутости у якусь ніби небесну красу!..

Добродію и Друже! не ображайте ся, — не міркуйте, що якъ тамъ звъ висока двлячи ся, я забрався Васъ обучати у тому, що давно єсть власностю усякого свічного чоловіка, напевне й Вашою! Инакше се звитаєте!

Покладаємо надію, що Ви скоренько переміните Ваші німецькі бандурні струни на наші рідні!

Річъ та не малої ваги — не збудетца воно у Васъ безъ певної духової катастрофи. Вона и потрібна! Я тільки підмочи Вамъ хочъ, щобъ хвиля у котрій забіретесь до нашого співу, рідного співу — вийшла у Васъ приснономъятна, люба — прелюба, се мовъ Вашъ поворотъ — воротте звъ неволі Вавилонської — звъ чужої землі, звъ надъ чужихъ рікъ де й недобуваєтца голосъ на розлогу рідно вуту.

Се нехай такъ буде: що Ви инакшого й невали, иншої пісні и не виводили, якъ ту свою рідню, яку співати починаєте.

Мої слова нехай будуть приготуваннямъ настрою, або самимъ настроємъ бандурнімъ до рідного співу, до якого усе добро голови и серця стягаєтє, що-бъ якъ приїде година святого натхнення, застала Васъ готовимъ народовикомъ — Русиномъ! справнимъ народнімъ духовимъ керманічомъ, що знає усі мілкі місця, усі нурти и затішню пристань.

Ще прислухаю ся Вашій німецькій поезії — пісні!

Тяжко розізнати изъ того одного показчка, звъ чому найбільшъ нахилєтца Ваша дума, котрий найвразніший акордъ Вашої пісні, — звъ чому Ви находите або найти можете свій душевний високоючий интересъ, — звъ відки беретца у Васъ перший співучий мотивъ. Тимъ більше се тяжко, що це штучка дуже субъєктивна — примішана тимъ нігілізмомъ слова, такъ звичайнимъ німецькій поезії, — або инакше: тією вишуканостю, тією шумовістю німецького слова, — що розводять мовъ ту горячу воду, найгорячішу, найсвітлішу електрику мислі люцької. — Та усе те забувши: Ваша поезія мала (Fähigkeit) — не вигадка — любо намъ вказати — и побиватись маємо чого за Вашимъ вороттемъ!

Та я бачу, що я геть розволікся звъ моєю розмовою звъ невідомимъ другомъ: а вага річи — nervus rei — ще нетикана ще!

Виглядає Васъ ростиційнй хрестъ — с. е. розсвіченне мистерій народної поезії.

Просимо и благаємо Васъ увъ-вмъя того добра, яке привести можете щедримъ дарункомъ у народню скарбницю нашого слова надійного:

Вдовітеся у нашу народню душу — розімкніть тайню народної поезії нашої!

Приліпїтца до тихъ книжокъ, що у нихъ позібрані скарби народної нашої поезії, — всю солодь — весь смакъ добуйте собі звъ нихъ: те віме друкування нашихъ думъ и думокъ нехай перетворитца Вамъ у ті статуи народнього нашого пантеону, що позамикали у себе всю таємничу долю рідного краю и народу.

Читайте їхъ доти, ажъ поки вони у Вашій душі сами за себе не заспівають Вамъ пісню. Довідайте ся и голосу и ладу, и потюку мислі и слова відъ нихъ самихъ. Розве-

детця той духъ по усіхъ коморахъ Вашого серця, розлягати метця по усіхъ закуткахъ душі Вашої у тисячахъ варіаціяхъ одна народня арія — одинъ день и нічъ чарувати ме Васъ идеалъ народнього щасття, одинъ образъ, народнього життя, мовъ звъ калейдоскопі, звъ тисячу перемивахъ — и Ви перебули хрестъ поетичній, Ви думкою и вчинкомъ нашъ поетъ народній!

Дай Господи, щобъ и изъ Вами таке вчинило ся!

Може трохи и оманий — якъ кажемо міжъ собою: далекі одъ України, прецінь маємо одбитокъ маленький на нашій Буковині. — Вона намъ людей дає, що й вони пронесуть славу народню далеко! — Ми-жъ Галичане — що той зівъялий цвітъ! Воно щось має за собою! Чи не тому, що німецька цивілізація не губить такъ людей, самъ по собі, якъ примішана изъ полонізомъ?

Охочо обявляюсь при Вашому одродженню звъ користь народу нашого брати найчистіший вдїлъ — найбільше при студіюванню нашої поезії — прошу навіть ставляти мені одъ часу до часу питання до розяснення.

Кінчучимъ словомъ одъ усіхъ обявляю: Дїла словесні, народні дїла — и вони насъ кріпко обходять. — И ті що працюють надъ ними, дорогі надъ истою. Ми за ними стоїмо, ми до нихъ горнемо ся — вони остають и остають у нашому серці!

Брате Данила Млака! будь братомъ и по покликанню ёго у добро народнього дїла! Надія наша, що воно такъ буде — и такъ якъ де инде на світъ, двохъ ріднихъ братівъ співати муть у насъ славу рідної землі..

Се конець первого моего писання! Не угнівъ буде! Прощайте! щирий мій поклонъ шльъ Данило Танячкевич.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

(Готель, реставрація и каварня — ріг ул. Сикстускої и Косцюшка у Львові).

Приїхали 3. жовтня 1906: Остап Навроцький з Підволочиск. Василь Ігнат з Ярослава. Володимир Кишакевич з Лежайска. Денис Герасимович з женою з Рогатина. О. Юліян Борачок з Мостків. Симеон Шварц з Кракова. О. Теофіль Щуровський з Лишовець. О. Юліян Король з Саранчуків. О. Іван Винницький з Залесець. Никола Хоняк з Сулямова. Остап Якубчук з Белза. О. Амвросий Мушкевич з Бучача. О. Ол. Филевич з Лучиць.

Всіх лікарских наук

Др. Кость Танячкевич

б. сендър шпиталя Вільгельміни у Відни по відбутю трилітньої практики у віденських шпиталях та клініках

осїв в Золочеві.

(Ординує в домі інспекторату податків).

В книгарні Н. Товариства ім. Шевченка або через адміністрацію „Руслана“ можна дістати отсі книжки: Гомерової Одиссеї перек. з Ніциньского Ч. I. — 2 К 40 с. „ „ „ „ Ч. II. — 2 К — с. Метаморфози Овідія пер. Сердешного 1 К — с. Йов, пересьлів П. Ратап 1 К — с. Григорій С. Сковорода 30 с. Великий, новела Оржешкової пер. Коняського 50 с. Др. Стоцький, Наука рускої мови 40 с. Істор. літературні перспективи Грузії 40 с. Непримирана, оповідання Коняського. 40 с. Дов Жуан Байрона, пер. Кузіша 40 с. Антін Головатий, розвідка Уманця 30 с. Шевченко, Наймичка, повість пер. Коняського 60 с. „ Клягіння, „ „ 30 с. Проф. Ратміров, повість Мордовця пер. Уманця 40 с.

„Торбан“

музична бібліотека видає

Українська Накладня

Львів, Вроновська 8.

Каталог даром и оплатно.

Всілякі КУПОНИ

и вильсовзні цїнні папери

вишлачує без потручення провізії або коптів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц

БАНКУ

Гіпотечного.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 15. жовтня 1906.

Нова сензацийна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлене В неділі и сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. и о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлене. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9.

Промінь

одинокий незалежний становий орган українського учительства.

Виходить 2 рази в місяць в обемі 1—2 арк. друку.

Промінь містить:

Статі змісту суспільно-політичного и організаційного.

Статі про правно службові відносини учительства.

Причинки до інтерпретацій шкільних законів и розпоряджень.

Статі педагогічно-дидактичні.

Инші розвідки наукові.

Статі про шкільництво краве и заграничне.

Оцінки шкільних підручників.

Огляд новин української літератури.

Статі принагідні.

Фейлетони визначнійших українських поетів и белетристів, як також переводи з найліпших чужих авторів.

Всячину.

Промінь має на цілі зєдинити духово все українське учительство без огляду на кордон и тому в своїх артикулах не лиш порушає справи, які обходять безпосередно австрійських учителів, а також містить богатий матеріал и з російської України, а від часу до часу з Америки.

Змість „Проміня“ є того рода що надає ся до читання не лиш учительству, а також и найширшим інтелігентним кругам.

Передплата вносить на рік: в Австро-Угорщині: 8 К; за кордоном: 4 карб., згл. 2 дол., або 10 франк.

Позір! Нові передплатники одержать за 4 К, згл. 2 карб., 1 дол., або 5 франк. не лиш всі числа до кінця сего року, а також — о скілько запас вистарчить — и всі досі появивші ся числа від початку сего року (1906).

Адреса редакції и адміністрації „Проміня“ Вашківці н. Ч. (Буковина — Австрія).

Одвічальний редактор: Іван Герасимович.

Автори и накладчики зволють у власнім интересі пересилати свої видавництва до редакції „Проміня“, де подасть ся совістну оцінку, або згадку.